

Strategia ja toiminta

2022–2024

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT
STIFTELSER OCH FONDER

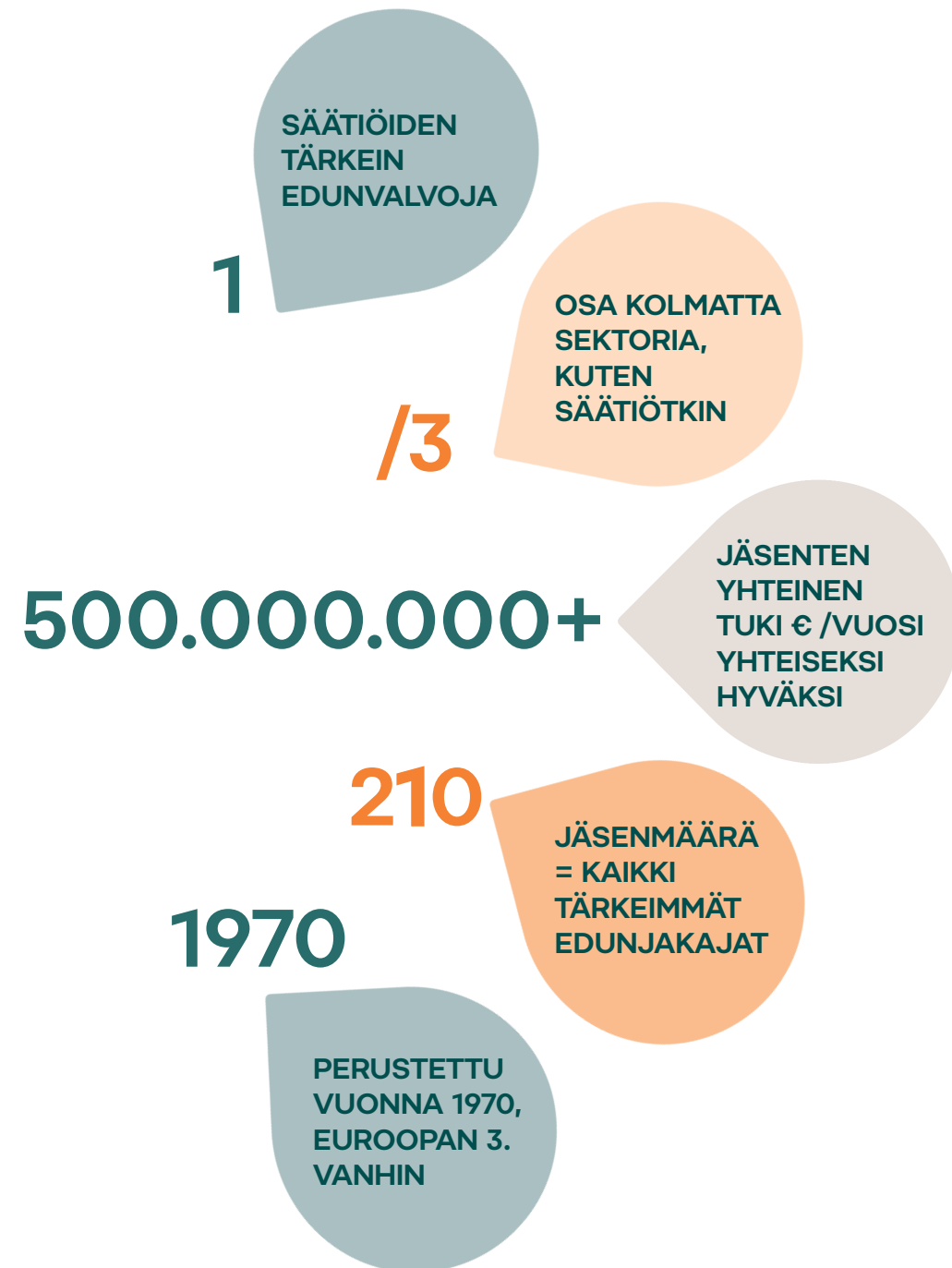
Säätiöt ja rahastot ry

MITÄ YHDISTYS TEKEE?

Säätiöt ja rahastot on suomalaisten apurahanjakajien yhdistys, Suomen säätiöiden tärkein edunvalvoja. Olemme säätiökentän yhdistäjä ja opastaja, jonka luokse tullaan, kun halutaan puhua säätiöiden kanssa ja säätiöistä. Autamme jäseniämme tuottamalla säätiöistä tietoa jäsenten oman strategisen suunnittelun ja päätöksenteon tueksi. Edistämme säätiömyönteisyyttä kertomalla apurahasäätiöiden toiminnasta, vaikuttavuudesta ja arvoista. Haluamme myös parantaa apurahansaajien asemaa.

MITÄ SÄÄTIÖT TEKEVÄT?

Yleishyödyllisten säätiöiden merkitys yhteiskunnallemme on huomattava: vuonna 2020 yhdistyksen jäsenet tukivat suomalaista tiedettä, taidetta, kulttuuria ja sosiaalisia tarkoituksia yli puolella miljardilla eurolla. Jäsenemme toimivat yhteiseksi hyväksi avoimesti, joustavasti ja pitkäjänteisesti.

VUOROVAIKUTTAJA JA KESKUSTELUFOORUMI

- viestii monipuolisesti, proaktiivisesti ja ajankohtaisesti.
- toimii verkostomaisesti niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla.
- kehittää säätiöiden keskinäistä yhteistyötä ja luo säätiöille mahdollisuuksia vuoro vaikutukseen sidosryhmien kanssa.
- välittää jäsenilleen osaamista Euroopan säätiöjärjestöistä DAFNE:sta ja EFC:sta.

MAHDOLLISTAJA

JÄSENTENSÄ ETUJEN AJAJA

- vahvistaa ymmärrystä säätiöiden merkityksestä yhteiskunnassa.
- selkeyttää asiantiedoin säätiöiden asemaa julkisessa keskustelussa.
- vaikuttaa lainsäädäntöön ja muuhun sääntelyyn säätiöiden sekä niiden tuensaajien eduksi ja toimintamahdollisuuksien turvaamiseksi.

VAIKUTTAJA

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT

YHDISTÄJÄ

TIETÄJÄ

TUTKIMUKSEN TUKIJA JA JULKAISIJA

- hyödyttää ajantasaisella tutkimustiedolla säätiöitä, sidosryhmiä ja julkista päätöksentekoa.
- kartoittaa tiedontarpeita sekä toteuttaa tutkimuksia ja selvityksiä yhteistyössä jäsenten ja muiden kumppanien kanssa.

KOULUTTAJA JA ASiantuntija

- tukee, neuvoo ja kouluttaa jäsenistöä monipuolisesti, joustavasti ja ammattimaisesti.
- ennakoi ja arvioi yhteiskunnan kehitystä tukeakseen jäseniä mahdollisimman hyvin.
- tarjoaa säätiöille mahdollisuuksia uudelleenajatteluun ja kehittymiseen.
- tuo esiin säätiöiden luomia malleja muutokselle.

Miten yhdistys toimii?

Millaisessa maailmassa toimimme?

SÄÄTIÖIDEN ON PERUSTELTAVA ERITYISASEMANSA

- Maailmanlaajuiset poliittiset, taloudelliset ja ekologiset muutokset vaikuttavat yleishyödyllisten säätiöiden ja rahastojen toimintaan monin tavoin. Koronakriisin vaikutukset ulottuvat pitkälle mutta ovat vaikeasti ennakoitavissa.
- Demografinen muutos, kestävyysvaje ja eriarvoistuminen korostavat säätiöiden merkitystä osallisuuden kasvattajina. Strategiakauden epävarmuutta lisää Veikkauksen tilanne, kun valtion tulot vähenevät ja kohdistetaan uusin tavoin juuri säätiöille tärkeillä aloilla.
- Säätiöiden varainhoito ja -käyttö sekä vastuullisuus ja vaikuttavuus kiinnostavat yhä enemmän. Säätiöiden on perusteltava, mihin tarpeisiin ne vastaavat, miten tehokkaasti ja miksi.
- Meidän on pystyttävä sanomaan selkeämmin, millaista maailmaa kohti säätiöt haluavat mennä. Tarvitsemme yhä enemmän taitoa yhteiskunnan lukemisessa ymmärtääksemme, missä ympäristössä säätiöt ja niiden tuen kohteet toimivat tulevaisuudessa.

ENNAKOINNILLA VARMISTAMME VAIKUTTAVUUDEN

- Säätiöt ovat ominaisia kehittyneille ja korruptoitumattomille yhteiskunnille, joissa on monenlaisia säätiöitä ja joissa arvostetaan hyvää mainetta. Suomi on vakaa demokratia, jossa kolmannen sektorin merkitys kasvaa jatkuvasti.
- Arvokkaista päämääristään huolimatta kiristynyt sääntely mm. terrorismin ja rahanpesun torjunnaksi saattaa johtaa siihen, että sääntelyä käytetään poliittisena keinona. Kansalaisyhteiskunnan ja säätiöiden aseman heikentyminen muutamissa maissa synkentävät eurooppalaista säätiöilmapiiriä.
- Läpinäkyvyyden, tehokkuuden ja mitattavuuden odotukset kohdistuvat myös säätiöihin. Kun jokainen säätiö viestii monipuolisesti, toteuttaa säännöllisesti itsearviointeja ja noudattaa *Hyvää säätiötappaa*, koko säätiökenttä vahvistuu.
- Maailma ja Suomi tarvitsevat säätiöitä, jotka asettavat yleisen edun yksityisen edelle ja kasvattavat yhteiskunnan elinvoimaa ja resilienssiä.

MAHDOLLISUUKSIIN PITÄÄ TARTTUA

- Henkilökohtaisen varallisuuden ja pääomien karttuminen kannustavat tekemään lahjoittamisesta ja säätiötoiminnasta kiinnostavia. Perustelemme, että lahjoittaminen ja varallisuuden säätiöiminen yhteiseksi hyväksi on järkevää ja lisää yhteiskunnan hyvinvointia. Säätiöt edustavat hyvää sekataloutta, jossa valtio kannustaa myös yksityiseen rahoitukseen yhteiseksi hyväksi.
- Yleishyödyllisten yhteisöjen aseman kyseenalaistava keskustelu korostaa yhteisen vaikuttamistyön merkitystä. Säätiölaki on tulkintojen ja käytäntöjen osalta edelleen kehitysvaiheessa, ja odotettavissa on lain päivittäminen.
- Digitalisaatio ja tiedon avoimuus ovat säätiöille tärkeä kehittämiskohde. Hyvin toimiva säätiö hyödyntää sähköisiä haku-, arviointi- ja maksatusjärjestelmiä ja pyrkii kehittämään niitä yhä toimivammiksi myös hakijoiden näkökulmasta. Uudet valtakunnalliset ja kansainväliset tietovarannot avaavat mahdollisuuksia, joiden kokeilijoiksi joustavat ja ketterät säätiöt sopivat luontevasti.
- Yhteistyön tukeminen niin säätiöiden kesken kuin säätiöiden ja muun yhteiskunnan välillä on Säätiöiden ja rahastojen pysyvä tavoite.

Megatrendit vaikuttavat myös säätiöihin

Säätiöiden toiminnan strategisessa suunnittelussa pätevät muussakin kehitystyössä sovellettavat linjaukset.

Meidän on reagoitava megatrendeihin, päivitettävä keinomme nykyisiä ongelmia vastaaviksi ja kyseenalaistettava rakentavalla tavalla vakiintuneet tapamme.

Tarvitsemme muuntautumiskykyä, halua kehittyä muuttuvan maailman tarpeiden mukana sekä intoa yhteistyöhön.

TEKNOLOGINEN KEHITYS

- Säätiöiden toimintaympäristö muuttuu.
- Verkko ja digi ovat säätiöidenkin tehostamisen ja vaikuttavuuden välineet, joiden käytön kehittäminen on jatkuva prosessi.
- Säätiöiden rooli oman datan keräämisessä, hyödyntämisessä ja suojaamisessa.
- Kansainvälisten alustayritysten kasvava rooli.
- Viestinnän ja vaikuttavuuden haasteet informaatiotulvassa.

ILMASTONMUUTOS

- Reagointipakko > tutkimuksen ja innovaatioiden rahoituksen lisääminen.
- Ilmastopakolaisuus: arviolta 200 miljoonaa ihmistä v. 2050 mennessä.
- Huoli omasta lähiympäristöstä ohjaa käyttäytymistä ja kuluttamista.
- Vastuullisuusajattelun ja -toimien lisääminen radikaalisti.
- Vastuullisuuspalvelut edellyttävät ostajan osaamista ja kriittisyyttä.

GLOBAALI TALOUS

- Julkisen talouden allokaation muutos vaikuttaa säätiöihin kasvattaen niiden merkitystä toimintakentällään eli tieteen, taiteen, sosiaalisen ja kansalaistoiminnan piirissä.
- Talouden globaalit kriisit osuvat lujaa ja nopeasti kaikkiin, mutta eivät kaikkiin samalla tavalla.
- Eriarvoisuuden lisääntyminen, syrjäytymisen monisukupolvisuus, osattomuuden kasautuminen edellyttävät ratkaisuja.
- Vakaiden tuottojen takaamisen vaikeus.

DEMOGRAFISET MUUTOKSET

- Kaupungistuminen jatkuu, samoin keski-ään nousu.
- Alueiden polarisaatio ja epätasa-arvo.
- Kroonisten sairauksien ja pandemioiden lisääntyminen ja ehkäisy tieteen haasteina.
- Ns. neljännen sektorin merkitys kasvaa ja edellyttää uutta ymmärrystä rahoittajilta.

TYÖN MURROS

- Nykjärjestelmien hitaus, esim. teknologian työhön aiheuttamaan muutokseen.
- Monien nykyammattien häviäminen.
- Koulutuksen murros.
- Kansalaisten jakautuminen työllisiin ja työttömiin vaikuttaa monilla tasoilla. Tämä asemoi myös kolmannen sektorin uudelleen.

Yhdistyksen viesti(nnä)n ja vaikuttamisen ydin

MONINAISUUDEN TULKKI. Kaikilla jäsenillä on oma ääni ja tavoite, joiden tunnetuksi tekemistä yhdistys tukee. Kaikki säätiöteot auttavat kertomaan säätiöiden myönteisestä vaikutuksesta ja kansalaisyhteiskunnan moninaisuudesta. Tarinat tulevat kuulijaa lähelle ja koskettavat.

MAINEENHALLINTA JA TIETOISUUDEN LISÄÄMINEN SÄÄTIÖIDEN TYÖN

VAIKUTTAVUUDESTA. Säätiöt ovat kansalaisten lahjoja yhteiseksi hyväksi. Olemme osa tieteen, taiteen ja kansalaisyhteiskunnan kivijalkaa. Ammattimaisella vaikuttamistyöllä teemme säätiöiden hyvää työtä entistä näkyvämmäksi.

SÄÄTIÖIDEN TUKI, "HELP-LINE".

Säätiökäytänteiden paras asiantuntija. Konkreettisten oppaiden, neuvojen, toimintatapojen jakaminen eri kohderyhmille (jäsenet, toimihenkilöt, luottamushenkilöt ja ulkoisen viestinnän kohderyhmät).

Kuuntelemme ja ennakoimme jäsenten tarpeita

Tuotamme säätiötietoa < sisällöt jäseniltä

Tuomme säätiönäkökulman julkiseen keskusteluun ja päätöksentekoon

Verkotamme säätiöitä ja niiden sidosryhmiä yhteistyön mahdollistamiseksi

Kokeilemme ja arvioimme uusia toimintamalleja

Säätiöiden ja rahastojen aikaansaama muutos

Säätiöiden ja niiden tukemien apurahansaajien toimintaedellytykset paranevat.

Kansalaisten tieto ja hyvä käsitys säätiöistä lisääntyvät. Apurahasäätiösanan yhteydessä ihmisille tulee myönteinen miellelyhtymä. Vuonna 2024 Säätiöbarometri osoittaa ihmisten käsitysten säätiöistä parantuneen.

Autamme säätiöitä niiden tärkeässä työssä ja mahdollistamme myönteisen muutoksen. Ilman yhdistystä säätiöt olisivat kuormittuneempia, yksinäisempiä ja näkymättömämpiä. Jäsenemme saavat tukea ja opastusta toiminnalleen, uusia ideoita ja toimintatapoja sekä yhteistyömahdollisuuksia muiden säätiöiden ja sidosryhmien kanssa. Hyötyjinä ovat kaikki kansalaiset ja suomalainen yhteiskunta.

ONNISTUMME, KOSKA...

- Jäsenyyden hyödyt ja erinomainen jäsenkokemus heijastuvat säätiöiden hyvänä toimintana ja aktiivisena yhteiskunnallisena vaikuttamisena.
- Meillä on tietoa, taitoa ja tahtoa kehittää säätiöiden toimintaa ja siten yhteiskuntaa entistä paremmaksi.
- Olemme tunnettuja ja luotettuja säätiöasiantuntijoita, joiden osaamisella ja näkemyksillä on kysyntää ja vaikutusta.

Säätiöiden kärkitavoitteet

Säätiöiden merkityksen ja vaikuttavuuden osoittaminen.

Yleishyödyllisyyden yhteiskunnallisen merkityksen tekeminen näkyväksi

Yhteistyön kehittäminen säätiöiden ja sidosryhmien kanssa

> nuorten mukaan saaminen säätiöiden asiantuntijatyöhön

Toiminta

VUONNA 2022

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT
STIFTELSER OCH FONDER

Jäsentensä etujen ajajana

Säätiöt ja rahastot

- edistää säätiöiden toimintaa turvaavaa verokohtelua.
- edistää yleishyödyllisiin tarkoituksiin tehtyjen lahjoitusten verovähennyskelpoisuuden laajentamista.
- tukee apurahansaajien aseman parantamista erilaisin tukitoimin kuten apurahoitettujen edullista verokohtelua ja verovapaan apurahan maksimisumman irrottamista valtion vuotuisesta taiteilija-apurahasta.
- seuraa hallitusohjelman mukaisen avoimuusrekisterin ("lobbarirekisteri") toteuttamista, jonka tarkoitus eli päätöksenteon läpinäkyvyyden parantaminen ja kansalaisten luottamuksen vahvistaminen on myös yhdistyksen tavoitteena.
- osallistuu kulttuurialan eettisestä ohjeistuksesta käytävään keskusteluun sidosryhmien kanssa.
- käy aktiivista keskustelua kansalaisyhteiskunnan uudistumisesta ja sen vaikutuksista mm. oikeusministeriön ja alan muiden keskeisten toimijoiden kanssa.
- seuraa yhdistyslain valmistelua ja toimeenpanoa jäsenille relevanteilta osin.
- seuraa eduskuntavaaleihin 2023 liittyvää julkista keskustelua, joka koskettaa yleishyödyllistä toimintaa, tiedettä, taidetta, kulttuuria ja kansalaisyhteiskuntaa, sekä laatii omat hallitusohjelmavoitteensa.

Näiden tueksi yhdistys

- vaikuttaa julkisen päätöksenteon säätiömyönteisyyteen, ottaa kantaa ja tekee uusia keskustelunavauksia säätiökenttää koskevista lainsäädäntö- ja viranomaistoimista.
- kasvattaa yhdistyksen edustavuutta ja painoarvoa lisäämällä jäsenmääräänsä ja sitouttamalla jäseniä entistä tiiviimmin.
- verkostoituu ja verkottaa sekä tekee laajaa vaikuttamistyötä sidosryhmien parissa.
- osallistuu kansainväliseen säätiöiden aseman parantamista ja työn helpottamista koskevaan keskusteluun ja yhteistyöhön.
- puhuttelee sekä vaikuttajia että kansalaisia. Meillä on sanottavaa ja sanoma säätiöistä.

Vuorovaikuttajana ja keskustelufoorumina

Säätiöt ja rahastot

- työskentelee aktiivisesti tieteen ja taiteen yhteiskunnallisen arvostuksen vahvistamiseksi.
- jatkaa säätiöpäivän koordinointia sekä #säätiötekoja / #stiftelseverk-kampanjaa säätiöiden työn tekemiseksi näkyväksi.
- toteuttaa käytännön yliopistoyhteistyötä mm. järjestämällä säätiöiden tapaamisia yliopistoissa ja tiedekuntien kanssa.
- osallistuu ”Kulttuurin alan tulevaisuutta selvittävän työryhmän” työhön sekä antaa asiantuntijaosaamistaan esitetyn Luovuusrahaston perustamiseen ja toiminnan järjestämiseen.
- kehittää jäsenpalveluitaan edelleen yhä tarkemmin ja nopeammin reagoiviksi vastaamaan säätiöiden ajankohtaisiin tarpeisiin.
- järjestää ja kehittää edelleen vuorovaikutteisia ja temaattisia vertaispiirejä, jotka tukevat säätiöiden toisilta oppimista. Pitkäkestoisia teemoja ovat mm. säätiöiden ympäristö-, vaikuttavuus-, vastuullisuus- ja strategiatyö. Tavoitteenamme on jäsenverkosto, jossa tieto kulkee moneen suuntaan ja joka mahdollistaa myös jäsenten omaehtoisen ryhmäytymisen, tiedonvaihdon ja yhteistyön.
- sitouttaa jäsentensä luottamushenkilöitä vahvoiksi säätiökentän puolestapuhujiksi mm. tarjoamalla oleellista tietoa ja ydinviestejä säätiöistä.
- etsii säätiöille toimivimpia työskentelytapoja post-korona -ajassa.

Näiden tueksi yhdistys

- järjestää sääntömääräiset kokoukset ja ajankohtaisseminaarit kahdesti vuodessa toukokuussa ja marraskuussa.
- pitää hallituksen kokouksia 5-7 kertaa vuoden aikana ja lisäksi tarpeen mukaan sähköpostikokouksia. Hallituksen temaattiset toimikunnat kokoontuvat lisäksi 2-4 kertaa vuodessa. Toimikunnissa on edustettuna yhdistyksen toimihenkilöitä, ja kutsuttuina jäseninä voi olla myös hallituksen ulkopuolisia asiantuntijoita.
- edistää, seuraa ja arvioi jäsenten välisiä uusia yhteistyöhankkeita ja verkostoja sekä toimii jäsenten esittämien hankkeiden foorumina kuten Säätiöiden post doc -pooli.
- viestii avoimesti, nopeasti ja luotettavasti ottaen kohderyhmien erityispiirteet huomioon.

Tutkimuksen tukijana ja uuden tiedon julkaisijana

Säätiöt ja rahastot

- on säätiökentän tulkki. Tuomme esiin jäsenkunnan moninaisuutta: koko säätiökenttä hyötyy myös yksittäisistä myönteisistä säätiötarinoista.
- julkaisee
 - selvityksen jäsentensä tuen jakautumisesta 2021
 - punnittuja vastauksia juristin Q & A -palstalla.
- kehittää jäsensäätiöidensä toiminnan perustilastointia. Tavoitteena on mm. kerätä jatkuvasti ajantasaista tietoa säätiöiden rahoituksen jakautumisesta eri tarkoituksiin ja tahoille.
- toteuttaa Säätiöbarometrin säätiöiden yhteiskunnallisesta arvostuksesta.
- osallistuu Suomen Akatemian toteuttaman Tieteen tila -raportin taustatyöhön.

Näiden tueksi yhdistys

- teettää vuotuisen jäsenkyselyn erikseen valittavasta ajankohtaisesta aiheesta.
- toteuttaa ilmenevien tarpeiden mukaisia muita toimintaympäristöön liittyviä selvityksiä.
- julkaisee säätiöaiheisia artikkeleita ja Säätiötekoja-koostetta sekä ilmenevien tarpeiden mukaisia oppaita ja suosituksia.
- viestii jäsentensä hankkeista ja säätiöitä koskevista selvityksistä monikanavaisesti.
- on osapuoli keskeisissä suomalaisia säätiöitä koskevissa tutkimushankkeissa ja edistää aktiivisesti säätiöitä koskevan tiedon saantia.
- osallistuu kaikille avoimen ja maksuttoman kansallisen tieteen, taiteen ja kulttuurin rahoitustietokannan Auroran kehittämiseen ja liittämiseen osaksi tiedejatutkimus.fi-portaalia yhteistyökumppaniensa kanssa.

Kouluttajana ja säätiöasiantuntijana

Säätiöt ja rahastot

- tarjoaa ja kehittää edelleen jäsenkunnalle ajankohtaisiin aihepiireihin liittyvää koulutusta.
- perehdyttää uusien jäsenten toimi- ja luottamushenkilöitä eri tarpeiden mukaisesti ja antaa säännöllisesti säätiön hyvän hallinnon koulutusta.
- vahvistaa apurahatutkijoiden asemaa yliopistoissa jatkamalla parannuskeinojen etsimistä yhdessä yliopistojen ja tutkijaliittojen kanssa.
- antaa juridista neuvontaa säätiöitä koskevissa kysymyksissä sekä jäsenkohtaisesti että laajemmin mm. verkkosivuillamme.
- puntaroi apurahajärjestelmän radikaaleja kehitystoimia.

Näiden tueksi yhdistys

- pitää alustuksia ja puheenvuoroja jäsenten ja sidosryhmien tilaisuuksissa.
- pitää jäsenistöä ajan tasalla tiede- ja taideyhteisöön vaikuttavista kysymyksistä. Tärkeitä kokonaisuuksia ovat mm. datan hallinta ja julkaisemisen avoimuus sekä kansainväliset kehityskulut.
- kehittää organisaatiotaan palvelemaan jäsenkuntaa entistä monipuolisemmin, osaavammin ja tehokkaammin.
- on hyvä työyhteisö ja työnantaja, joka tukee ja kouluttaa henkilöstöään ja toimii hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti.